

Odmiana liczebników 5-10

Autor: Halina Karaś

{smoothgallery image=M908.gif&title=Leksykon&caption=Odmiana liczebników 5-10 w gwarach. Oprac. A. Krawczyk-Wieczorek na podstawie: Dejna 89, 87.}Odmiana liczebników 5-10. W odmianie liczebników od 5-10 w dopełniaczu, celowniku i miejscowniku w części Śląska, Małopolski i Wielkopolski spotyka się – dziś już sporadycznie – dawną końcówkę *-i* (liczebniki te odmieniały się kiedyś w języku ogólnopolskim jak rzeczowniki), np. tych pięci, po dziesięci rokach. W Polsce południowo-wschodniej zapanowała tu końcówka *-u*, tak jak we współczesnej polszczyźnie ogólnej: pięciu, a na północnym zachodzie od okolic Złotowa i Brodnicy na północ (Bory Tucholskie, Kociewie) nastąpił zanik ich odmiany, np. ma pięć synów, od sześć lat. W wąskim pasie na południowym zachodzie Polski (południowy Śląsk i część południowa Małopolski), na wschodzie (Suwalszczyzna, częściowo Podlasie, Małopolska południowo-wschodnia) pojawia się końcówka *-ich*, np. pięcich braci, siedmich koni (czyli dawna końcówka *-i* została rozszerzona o *-ch* przeniesione z odmiany przymiotnikowej). W części gwar małopolskich, które charakteryzuje przejście wygłosowego *-ch* w *-k*, końcówka ta brzmi *-ik*, np. pięcik. W gwarach śląskich występuje końcówka *-uch* (kontaminacja, czyli skrzyżowanie, końcówek *-ich* i *-u*), np. od pięciuch, a w gwarze podhalańskiej i na południowym zachodzie Spiszu, w których *-ch* > *-k*, używana jest końcówka *-uk*, np. po ośmiuk rokach, steruk.